FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ

fremsat den 15. december 1993 *

Hr. præsident,
De herrer dommere,

A — Indledning

1. Denne traktatbrudssag drejer sig i det væsentlige om de spanske bestemmelser om udøvelse af virksomhed som turistfører og flersproget turistfører [1]. Efter Kommissionens opfattelse medfører bestemmelserne, at det er vanskeligere for statsborgere fra andre medlemsstater at få adgang til at udøve erhvervet som turistfører, ligesom de gør det vanskeligere for turistførere fra andre medlemsstater at udøve erhvervet; ifølge Kommissionen er de derfor i strid med EØF-traktaten (nu EF-traktaten). Bestemmelserne findes i bekendtgørelsen af 31. januar 1964 om stadfæstelse af regulativet om udøvelse af privat virksomhed med hensyn til information af turister [2] (herefter benævnt »bekendtgørelsen af 1964«).

2. I henhold til den nævnte bekendtgørelse kan kun personer, der har bestået eksaminer, som afholdes af Informations- og Turistministeriet, udøve hvervet som turistførere (artikel 12). Personer, som ikke har den fornødne autorisation, og som udøver virksomhed som turistfører, ifalder sanktioner (artikel 7). Kun personer med spansk statsborgerskab kan indstille sig til disse eksaminer [artikel 13, litra a)]. Selv om grupper af turister kan ledsages af en rejseleder (Correo de Turismo) fra deres eget land, skal rejselederen benytte en turistfører (artikel 11, stk. 3), som på grund af betingelsen i artikel 13, litra a), skal være spansk statsborger.

3. Kommissionen har for det første gjort gældende, at den omstændighed, at kun personer med spansk statsborgerskab kan indstille sig til eksaminerne, er uforenelig med traktatens artikel 48, 52 og 59.

4. Endvidere er det Kommissionens opfattelse, at det er i strid med traktatens artikel 5, 48, 52 og 59, at der i spansk lovgivning ikke findes en ordning, hvorefter der kan foretages en vurdering af en uddannelse, der er erhvervet i andre medlemsstater og attesteret ved et eksamensbevis.

5. Kommissionen har med henvisning til de såkaldte turistførerdomme af 26. februar 1991 [3] gjort gældende, at mulighederne for

* Originalsprog: tysk.

1 — Da der for begge de pågældende erhverv gælder de samme bestemmelser, anvender jeg i det følgende for nemheds skyld kun ordet turistfører.

2 — BOE (»Lovtidende«) af 26.2.1964.

3 — Sag C-159/89, Kommissionen mod Frankrig, Sml. 1991 I, s. 659, sag C-180/89, Kommissionen mod Italien, Sml. 1991 I, s. 709, og sag C-198/89, Kommissionen mod Grækenland, Sml. 1991 I, s. 727.

som selvstændig eller som ansat at udøve virksomhed som turistfører, som sammen med en gruppe turister rejser i Spanien, begrænses i kraft af kravet om en autorisation, der godtgør, at den pågældende efter aflæggelse af en eksamen har erhvervet bestemte kvalifikationer. Et sådant krav er uforeneligt med traktatens artikel 59, når det drejer sig om tjenesteydelser på andre steder end museer eller historiske bygningsværker, der kun kan besøges med en særlig, faguddannet turistfører.

6. Kommissionen har endelig anført, at det er i strid med traktatens artikel 5, at Spanien ikke har meddelt Kommissionen de af denne krævede oplysninger om de bestemmelser, der i de selvstyrende regioner gælder for udøvelse af virksomhed som turistfører.

7. Kommissionen har således nedlagt påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Spanien af ovennævnte grunde har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktatens artikel 5, 48, 52 og 59, og om, at den sagsøgte medlemsstat tilpligtes at betale sagens omkostninger.

8. Kongeriget Spanien har nedlagt påstand om, at det fastslås, at det ikke har handlet traktatstridigt, og at påstanden om, at det tilpligtes at betale sagens omkostninger, ikke tages til følge. Til støtte herfor har Kongeriget Spanien påberåbt sig dekret nr. 210/1989 fra Generalitat de Catalunya og dekret nr. 72/1992 fra Junta de Castilla y León. Endvidere har Spanien henvist til de bestemmelser, der i Spanien er udstedt til gennemførelse af direktiverne (EØF) nr. 75/368 [4] og nr. 89/48 [5].

9. I det fornødne omfang vil jeg i det følgende fremkomme med nærmere enkeltheder om de faktiske forhold og de relevante retsregler.

B — Stillingtagen

II — *Hindringerne for den frie erhvervsudøvelse for statsborgere fra andre medlemsstater*

10. *1.* Med henblik på behandlingen af dette klagepunkt må der først foretages en nærmere afgrænsning af sagsgenstanden.

4 — Rådets direktiv af 16.6.1975 om foranstaltninger, der tilsigter at fremme den effektive udøvelse af etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser inden for forskellige former for virksomhed (ex hovedgrupperne 01 til 85 CITI), herunder navnlig overgangsforanstaltninger for de nævnte former for virksomhed (EFT L 167, s. 22).

5 — Rådets direktiv af 21.12.1988 om indførelse af en generel ordning for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for erhvervskompetencegivende videregående uddannelser af mindst tre års varighed (EFT L 19 1989, s. 16).

11. Jeg skal først minde om, at Kongeriget Spanien består af sytten selvstyrende regioner. Parterne er enige om, at de enkelte regioner har en vis lovgivende kompetence inden for området turisme. Det er også uomtvistet, at bekendtgørelsen af 31. januar 1964 fortsat vil være i kraft, så længe og i det omfang de lovgivende organer ikke har udstedt ændrede bestemmelser.

12. Af de sytten selvstyrende regioner var det på tidspunktet for den mundtlige forhandling kun to, der havde udstedt bestemmelser, som kan være relevante i den foreliggende sag. Kommissionen fik først tilstillet ordlyden af de nævnte bestemmelser som bilag til svarskriftet og kunne derfor først fremkomme med bemærkninger hertil i replikken og under den mundtlige forhandling.

13. Under den mundtlige forhandling erklærede Kommissionen, at den ikke ønsker, at Domstolen tager specifik stilling til de nævnte bestemmelser fra de to selvstyrende regioner, idet Kommissionen efter en nærmere undersøgelse af bestemmelserne om fornødent vil lade dem prøve under en anden traktatbrudssag. I replikken og under den mundtlige forhandling har Kommissionen blot benyttet lejligheden til at fremkomme med bemærkninger til de bestemmelser, den ikke tidligere havde modtaget, og til at erklære, at der fortsat var tale om traktatbrud i disse regioner. I stævningen har Kommissionen foreholdt Spanien at have overtrådt traktatens artikel 5, idet Spanien ikke rettidigt har fremsendt ordlyden af disse bestemmelser fra de selvstyrende regioner til Kommissionen.

14. Denne første del af Kommissionens påstande må herefter forstås således, at Kommissionen ønsker dom for det traktatbrud, der efter dens opfattelse er en følge af bekendtgørelsen af 1964, og dette for hele bekendtgørelsens territoriale anvendelsesområde, bortset fra de selvstyrende regioner Catalonien og Castilla y León. Denne del af Kommissionens påstande omfatter i geografisk henseende med andre ord kun den del af spansk område, for hvilken det står fast, at bekendtgørelsen ikke er blevet ændret ved eller suppleret med bestemmelser udstedt af de selvstyrende regioner.

15. 2. Formuleret på den måde er dette anbringende efter min opfattelse begrundet.

16. a) For så vidt angår *betingelsen om statsborgerskab i henhold til artikel 13, litra a)*, i bekendtgørelsen af 1964 [6] har den spanske regering indrømmet, at den fortsat finder anvendelse, dog ikke i de to ovenfor nævnte selvstyrende regioner. Denne betingelse kræves opfyldt for at få adgang til at udøve erhvervet som turistfører, da dette kun må

6 — Jf. ovenfor i punkt 2.

udøves, efter at de i artikel 12 nævnte eksaminer er bestået, og det er kun personer med spansk statsborgerskab, der kan indstille sig til disse eksaminer. Som forskelsbehandling begrundet i nationalitet falder betingelsen ind under traktatens artikel 48 (for så vidt som den vedrører turistførere, der udøver erhvervet i henhold til en arbejdsaftale) og artikel 52 og 59 (med hensyn til turistførervirksomhed, der udøves som et selvstændigt erhverv). Da der efter min opfattelse ikke er fremført hensyn, som kan begrunde den forskellige behandling (jf. artikel 48, stk. 4, artikel 55 og 56), har Spanien tilsidesat de nævnte traktatbestemmelser.

17. Hvad særligt angår artikel 48, har Kommissionen begrænset anbringendet til kun at omfatte arbejdstagere, som allerede udøvede virksomhed i Spanien ved dette lands tiltrædelse af Fællesskabet. Hertil skal jeg bemærke følgende:

18. På det tidspunkt, hvor den frist udløb, som Kommissionen havde fastsat i den begrundede udtalelse (december 1991) [7], fandt de rettigheder vedrørende arbejdskraftens frie bevægelighed, således som de er nærmere defineret i artikel 1-6 i forordning (EØF) nr. 1612/68 [8], i henhold til artikel 55 og 56 i tiltrædelsesakten ikke anvendelse. Formålet med overgangsordningen var at undgå sådanne forstyrrelser på det spanske arbejdsmarked, som kunne opstå som følge af tilstrømningen af arbejdssøgende fra andre medlemsstater [9]. Et sådant hensyn gør sig imidlertid ikke gældende for så vidt angår arbejdstagere fra andre medlemsstater, som allerede er lovligt beskæftiget i Spanien. For sådanne arbejdstagere gælder ikke blot bestemmelserne i afsnit II i forordning nr. 1612/68, men *også traktatens artikel 48 og 49* [10]. Betingelsen om statsborgerskab har for denne gruppe arbejdstageres vedkommende derfor været i strid med traktatens artikel 48 fra det tidspunkt, hvor Spaniens tiltrædelse trådte i kraft (pr. 1.1.1986), og således også ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse. Kommissionens påstand om, at traktatens artikel 48 er tilsidesat, er derfor begrundet, i det mindste med den begrænsning, Kommissionen selv har accepteret [11].

19. I den forbindelse har den spanske regering bedt om forståelse for de vanskeligheder, der kan opstå i en stat, der er opbygget

7 — Det er dette tidspunkt, der er det afgørende, jf. senest dom af 1.12.1993 i sag C-37/93 (Kommissionen mod Belgien, Sml. I, 6295, præmis 5).

8 — Rådets forordning af 15.10.1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467; de senere ændringer af forordningen er uden betydning for nærværende sag).

9 — Sammenlign med hensyn til den gensidige klausul til fordel for andre medlemsstater dom af 27.9.1989 i sag 9/88 (Lopes da Veiga mod Staatssecretaris van Justitie, Sml. s. 2989, præmis 10).

10 — Jf. den i fodnote 9 omtalte dom, præmis 10 og 11, samt dom af 30.5.1989 i sag 305/87 (Kommissionen mod Grækenland, Sml. s. 1461). Sidstnævnte dom vedrører artikel 45 i tiltrædelsesakten for Grækenland.

11 — I henhold til den nævnte praksis kan vandrende arbejdstagere, som for første gang har været lovligt beskæftiget i Spanien *efter Spaniens tiltrædelse*, også påberåbe sig rettighederne i henhold til traktatens artikel 48 før udløbet af den overgangsperiode, der er fastsat i tiltrædelsesaktens artikel 56. Det er kun for den første beskæftigelses vedkommende, at de ikke kan påberåbe sig artikel 48.

som den spanske, hvor de selvstyrende regioner er meget følsomme over for initiativer, som kan begrænse deres eksklusive kompetence, og som ikke kun går ud på at foreslå eller samordne eller indføre en form for kontrol fra statens side. Ifølge den spanske regering er der tale om uforudseelige vanskeligheder som omhandlet i dommene i sagen Kommissionen mod Belgien [12] og i »Alcan-sagen« [13].

20. Dette argument kan ikke tiltrædes. »Uforudsete vanskeligheder« — som tilmed også skal være »uforudseelige« — udløser nemlig i henhold til ovennævnte praksis en forpligtelse for Kommissionen til et loyalt samarbejde i den forstand, at såfremt den berørte medlemsstat anmoder om en ændring af en beslutning, som Kommissionen måtte have truffet i medfør af traktatens artikel 93, stk. 2, skal den forhandle med medlemsstaten med henblik på at overvinde vanskelighederne under iagttagelse af fællesskabsretten.

21. Heraf følger, at sådanne vanskeligheder kan begrunde en forpligtelse for Kommissionen til *at tage hensyn hertil i forbindelse med sagen* om anvendelse af fællesskabsretten. De kan dog ikke føre til, at de materielle retsprincipper i fællesskabsretten ikke skal overholdes.

22. Jeg skal i den forbindelse også minde om, at i henhold til Domstolens faste praksis kan en medlemsstat ikke påberåbe sig interne forhold til støtte for, at forpligtelser i henhold til fællesskabsretlige regler ikke overholdes [14].

23. Alt i alt står det derfor fast, at Spanien har tilsidesat traktatens artikel 48, 52 og 59 ved at anvende den omtvistede betingelse om statsborgerskab.

24. b) For så vidt angår det forhold, at der i Spanien ikke findes en *ordning om vurdering af kvalifikationer erhvervet i andre medlemsstater*, har Kommissionen med rette henvist til, at de grundlæggende friheder i henhold til traktatens artikel 48, 52 og 59 [15] bl.a. omfatter følgende princip:

»... når der til en medlemsstat indgives ansøgning om tilladelse til at udøve et erhverv, hvortil adgangen ifølge national ret er betinget af, at vedkommende har et eksamensbevis eller erhvervsmæssige kvalifikationer, skal medlemsstaten tage hensyn til eksamensbeviser, certifikater og andre

12 — Dom af 15.1.1986 i sag 52/84 (Kommissionen mod Belgien, Sml. s. 89, præmis 16).

13 — Dom af 2.2.1989 i sag 94/87 (Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 175).

14 — Se f. eks. dom af 10.2.1991 i sag C-374/89 (Kommissionen mod Belgien, Sml. I, s. 367, præmis 10).

15 — De i det følgende nævnte afgørelser vedrører ganske vist kun artikel 48 og 52. Der er imidlertid ikke tvivl om, at de på det punkt udviklede principper også finder anvendelse i relation til artikel 59.

kvalifikationsbeviser, som vedkommende har erhvervet med henblik på at kunne udøve dette erhverv i en anden medlemsstat, idet den skal foretage en sammenligning mellem den kompetence, der er dokumenteret ved beviserne, og de krav om kundskaber og kvalifikationer, der stilles i de nationale regler.

Værtslandets myndigheder skal ved denne undersøgelse objektivt kunne konstatere, at indehaveren af et udenlandsk eksamensbevis har kundskaber og kvalifikationer, som er, om ikke identiske med, så dog i det mindste på samme niveau som de kundskaber og kvalifikationer, der attesteres ved det i landet selv udstedte eksamensbevis. Ved denne vurdering af spørgsmålet om ligestilling af det udenlandske eksamensbevis skal der alene tages hensyn til det kundskabs- og kvalifikationsniveau, som en person med et sådant eksamensbevis må formodes at have opnået, når henses til indholdet og varigheden af den teoretiske og praktiske uddannelse, der ifølge eksamensbeviset er gennemført ...« [16].

25. Endvidere skal enhver afgørelse kunne indbringes for domstolene med henblik på prøvelse af dens lovlighed efter fællesskabsretten, og vedkommende skal kunne få kendskab til afgørelsens begrundelse [17].

26. For så vidt angår tilpasningen af national ret til ovennævnte principper går Kommissionen stiltiende ud fra, at den sagsøgte medlemsstat med udtrykkelige retsforskrifter skal inkorporere dem i bestemmelserne om erhvervet som turistfører.

27. Dette synspunkt kan jeg kun være enig i. På et EF-reguleret område er medlemsstaterne af hensyn til retssikkerheden og retsbeskyttelsen forpligtet til at udforme deres retsregler så utvetydigt, at de berørte personer sættes i stand til på tilstrækkelig klar og tydelig måde at kende deres rettigheder og forpligtelser, og domstolene i stand til at sikre iagttagelsen heraf [18].

28. Da bekendtgørelsen af 1964 ubestrideligt ikke indeholder bestemmelser, der er i overensstemmelse med disse principper, har den sagsøgte medlemsstat påberåbt sig de bestemmelser, den har udstedt til gennemførelse af direktiverne 75/368 og 89/48 [19]. Det må herefter undersøges, om den med udstedelsen af de nævnte bestemmelser har foretaget, hvad der er nødvendigt.

29. For så vidt angår direktiv 75/368 og de spanske bestemmelser, der er udstedt til dets

16 — Dom af 7.5.1991 i sag C-340/89 (Vlassopoulou, Sml. I, s. 2357, præmis 16 og 17) og af 7.5.1992 i sag C-104/91 (Aguirre Borrell, Sml. I, s. 3003, præmis 11 og 12).

17 — Jf. præmis 22 i dommen i Vlassopoulou-sagen og præmis 15 i dommen i Aguirre Borrell-sagen; jf. senest dom af 31.3.1993 i sag C-19/92 (Kraus, Sml. I, s. 1663, præmis 40).

18 — Jf. dom af 26.2.1991 i sag C-120/88 (Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 621, præmis 11).

19 — Jf. ovenfor i afsnit 8.

gennemførelse, må det først fastslås, at de ikke omfatter turistførere [20]. Endvidere hjemler de ikke mulighed for, hvad der efter Kommissionens opfattelse er det afgørende i denne sag, nemlig at der kan tages hensyn til *kvalifikationer, der er attesteret ved et eksamensbevis*. Efter bestemmelserne har de berørte personer kun mulighed for *som tilstrækkeligt bevis for de nødvendige kundskaber og færdigheder* at angive den faktiske udøvelse af den pågældende virksomhed [21].

30. De spanske bestemmelser til gennemførelse af direktiv 75/368 afhjælper således hverken helt eller delvis tilsidesættelsen af de tre her omhandlede grundlæggende friheder.

31. Det samme er tilfældet med hensyn til bestemmelserne til gennemførelse af direktiv 89/48. Ganske vist har Spanien udstedt kongeligt dekret nr. 1665/1991 af 25. oktober 1991 [22] for at gennemføre direktivet i spansk ret. Den spanske regering har også ved kongeligt dekret nr. 767/1992 af 26. juni 1992 [23] tilføjet erhvervet som Técnico de Empresas y Actividades Turísticas (»akademiøkonom i turisme«) i bilagene til dekret nr. 1665/1991.

32. Kommissionen har imidlertid anført og den spanske regering ikke bestridt, at dette erhverv er et andet end erhvervet som turistfører. Endvidere fremgår det af den spanske regerings bemærkninger, at der i hvert fald i Catalonien og Castilla y León er mulighed for ved hjælp af eksamensbeviset som Técnico de Empresas y Actividades Turísticas at udøve erhvervet som turistfører uden yderligere eksaminer (således som det ellers kræves i henhold til artikel 12 i bekendtgørelsen af 1964).

33. Heraf følger, at de spanske bestemmelser heller ikke med hensyn til proceduren for bedømmelse af kvalifikationer erhvervet i andre medlemsstater opfylder de krav, der er fastsat i fællesskabsretten.

34. Inden jeg afslutter behandlingen af dette spørgsmål, vil jeg gerne fremkomme med to korte bemærkninger til omfanget af denne tilsidesættelse.

35. For det første er jeg ikke enig med Kommissionen i, at både bestemmelserne om de grundlæggende friheder (artikel 48, 52 og 59)

20 — Jf. direktivets artikel 2, stk. 5, og artikel 2, litra f), i kongeligt dekret nr. 439/1992 af 30.4.1992 (BOE nr. 111 af 8.5.1992).

21 — Jf. direktivets artikel 7, stk. 1, og kongeligt dekret nr. 439/1992; jf. også den anden og tredje betragtning til direktivet.

22 — BOE nr. 80 af 22.11.1991.

23 — BOE nr. 170 af 16.7.1992.

og traktatens artikel 5 skal påberåbes. I dommen i Geddo-sagen [24] fastslog Domstolen:

»Artikel 5 foreskriver, at medlemsstaterne træffer alle foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af deres forpligtelser, og at de afholder sig fra enhver foranstaltning, der er egnet til at bringe virkeliggørelsen af traktatens målsætning i fare, og herved pålægger den medlemsstaterne en generel forpligtelse, hvis konkrete indhold i hvert enkelt tilfælde afhænger af traktatens bestemmelser eller af de principper, som kan udledes af dens generelle system.«

36. For så vidt angår medlemsstaternes forpligtelse til at fastsætte bestemmelser om en fremgangsmåde med henblik på bedømmelse af kvalifikationer erhvervet i andre medlemsstater fremgår den i henhold til de nævnte afgørelser [25] umiddelbart af de her omhandlede grundlæggende friheder, som er blevet fortolket på grundlag af ånden bag den almindelige regel i artikel 5 [26]. Overholdes ovennævnte forpligtelse ikke, er der (ud over den manglende iagttagelse af de grundlæggende friheder) ikke i sig selv tale om en tilsidesættelse af artikel 5.

37. For det andet gælder der med hensyn til tilsidesættelsen af artikel 48 den begrænsning, der er en følge af dommen i Lopes da Veiga-sagen [27].

38. c) Mens de synspunkter, jeg indtil nu har behandlet, vedrørte mulighederne for at opnå autorisation til at udøve erhvervet som turistfører, rejser Kommissionen med det *anbringende, der er baseret på dommene i turistførersagerne*, et spørgsmål, som logisk set ligger forud for betingelserne for at få adgang til at udøve erhvervet. Det spørgsmål drejer sig nemlig om, hvorvidt *omfanget af betingelsen om forudgående autorisation i sig selv* er foreneligt med fællesskabsretten, nærmere bestemt med traktatens artikel 59.

39. I den forbindelse skal jeg først minde om, at i henhold til artikel 4,7 og 12 i bekendtgørelsen af 1964 kan »virksomhed, der består i [som turistfører] at give turistmæssig information«, kun udøves erhvervsmæssigt af turistførere, som har bestået en eksamen, og som kan dokumentere den i form af den i artikel 21 omhandlede autorisation.

40. I henhold til bekendtgørelsens artikel 1 omfatter »virksomhed, der består i at give turistmæssig information« virksomhed, hvorved der sædvanligvis og mod vederlag

24 — Jf. dom af 12.7.1973 i sag 2/73 (Geddo mod Ente Nazionale Risi, Sml. s. 865, præmis 4); om forholdet mellem traktatens artikel 5 og 76, jf. også dom af 19.5.1992 i sag C-195/90 (Kommissionen mod Tyskland, Sml. I, s. 3141, præmis 36, 37 og 38); med hensyn til forholdet mellem artikel 5 og artikel 189, stk. 3, se nu også dom af 13.10.1993 i sag C-378/92 (Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 5092, præmis 6).

25 — Jf. ovenfor i fodnote 16.

26 — Jf. f.eks. dommen i Aguirre Borrell-sagen (fodnote 16), domskonklusionen og præmis 9.

27 — Jf. ovenfor i afsnit 18 og fodnote 9.

præsteres tjenesteydelser, der består i at orientere, informere og assistere turister, både for så vidt angår bygningsværker, kunst og historie og med hensyn til transport, indlogering og i det hele taget inden for alle områder, som kan være af interesse og med det formål at formidle et omfattende kendskab til landets turistmæssige seværdigheder og sikre en effektiv udnyttelse af alle de ressourcer, der står til de rejsendes og turisternes rådighed.

41. Denne definition omfatter alle de former for virksomhed, som også sagen Kommissionen mod Grækenland [28] vedrørte, og hvor Domstolen afsagde en af de tre turistførerdomme [29].

42. For så vidt angår de græske bestemmelser fastslog Domstolen, at den sagsøgte medlemsstat

»... ikke har overholdt de forpligtelser, der påhviler den i henhold til traktatens artikel 59, idet den kræver, at turistførere, som rejser sammen med en gruppe turister fra en anden medlemsstat, for at kunne udføre tjenesteydelser skal være i besiddelse af en tilladelse til at udøve denne virksomhed, som forudsætter, at de har gennemgået en bestemt uddannelse, der afsluttes med et bevis, når tjenesteydelsen består i rundvisning af disse turister på andre steder end de museer eller historiske bygningsværker, der kun kan besøges sammen med en særlig, faguddannet turistfører«.

43. Disse bemærkninger kan i det hele anvendes på de ovenfor nævnte spanske bestemmelser.

44. Tilsidesættelsen af artikel 59, som den spanske regering i øvrigt ikke har bestridt, står således fast.

II — *Den manglende fremsendelse til Kommissionen af de bestemmelser, der er gældende i de selvstyrende regioner*

45. Kommissionen har anført, at den sagsøgte medlemsstat har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktatens artikel 5, idet den trods gentagne anmodninger ikke har tilstillet Kommissionen ordlyden af de bestemmelser, der er gældende i de selvstyrende regioner.

46. I den forbindelse kan det principielt fastslås, at medlemsstaterne i henhold til artikel 5 er forpligtet til inden for en rimelig frist at fremsende de oplysninger til Kommissionen, som den behøver for at kunne

28 — Jf. ovenfor i fodnote 3.

29 — Jf. nævnte doms præmis 2.

gennemføre de opgaver, den er tillagt ved traktatens artikel 169 [30].

47. I den foreliggende sag havde Kommissionen ved skrivelser af 8. juli og 11. oktober 1989 (og også under den administrative procedure) anmodet om at få tilstillet de bestemmelser, de selvstyrende regioner havde udstedt inden for det område, bekendtgørelsen af 1964 regulerer. Det er ubestridt, at regionerne har en vis kompetence inden for det nævnte område. Ved udløbet af den frist, Kommissionen havde fastsat i den begrundede udtalelse (december 1991), havde Kommissionen imidlertid ikke modtaget de krævede oplysninger. De blev først fremsendt som bilag til svarskriftet.

48. Kommissionens anbringende om tilsidesættelse af traktatens artikel 5 er således også begrundet.

C — Forslag til afgørelse

49. Sammenfattende skal jeg foreslå, at Kommissionens påstande tages til følge i det hele, og at Kongeriget Spanien dømmes til at betale sagens omkostninger.

30 — Jf. dom af 22.9.1988 i sag 272/86 (Kommissionen mod Grækenland, Sml. s. 4895, præmis 31 og 32) og af 24.6.1992 i sag C-137/91 (Kommissionen mod Grækenland, Sml. I, s. 4023, præmis 3 ff., navnlig præmis 6).